

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:1

2012-08-23

U2012/4307/S

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag om skol- och resultatinformation

Regeringens beslut

Med stöd av 2 § i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken uppdrar regeringen åt Statens skolverk att presentera statistik så att olika skolors faktiska resultat och kvalitet kan jämföras med varandra.

I all statistik avseende betyg och resultat på nationella prov i grund- och gymnasieskolan samt i statistik som avser övergång mellan skolformer, meritvärden, behörighet m.m. och genomströmningen i gymnasieskolan ska de faktiska resultaten presenteras exklusive nyinvandrade elever. Med nyinvandrade elever avses i detta uppdrag elever som har invandrat till Sverige under de senaste fyra åren. Statistik som redovisar nyinvandrade elevers resultat ska också presenteras, såvida inte elevgruppen är så liten att den av sekretesskäl inte kan redovisas. Det ska också vara möjligt att presentera utvecklingen av betyg och provresultat över tid.

Skolverket ska vidare undersöka hur verkets databas SALSA i praktiken har uppfattats och använts av skolhuvudmän och skolor.

Skolverket ska därutöver presentera befintlig statistisk information på ett mer användarvänligt sätt. Utgångspunkten är att det ska vara möjligt för användarna, bl.a. föräldrar och elever att själva välja olika variabler för att få en bild av en skolas verksamhet och resultat. Användaren ska kunna välja två eller flera skolor och på så sätt jämföra dessa med varandra. Variablerna bör uppfattas som centrala för bl.a. elevens val av skola och kunna presenteras över tid.

Vid genomförandet av uppdraget ska Skolverket samråda med Statens skolinspektion, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) samt andra myndigheter och organisationer som Skolverket anser vara relevanta för uppdragets genomförande.

När det gäller den del av uppdraget som avser att presentera statistik så att olika skolors faktiska resultat och kvalitet kan jämföras med varandra

ska Skolverket publicera statistik för läsåret 2011/12 senast den 31 maj 2013. Skolverket ska senast detta datum också redovisa undersökningen av hur SALSA har använts och uppfattats och hur verket avser att fullgöra den del av uppdraget som avser presentation avseende befintlig statistik så att bl.a. föräldrar och elever själva ska kunna välja variabler. Redovisningen ska innehålla en beskrivning av funktionalitet, en plan för driftsättningen och en konsekvensbeskrivning av planens genomförande. Skolverket ska sedan i årsredovisningen årligen redovisa hur uppdraget fortlöper. Skolverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet.

Ärendet

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg. omr. 16, avsnitt 3.2.5) angav regeringen att den – för att den enskilde lättare ska kunna jämföra olika skolor med varandra och göra välgrundade val av skola – avsåg att ge Skolverket i uppdrag att vidareutveckla presentationen av befintlig information för föräldrar, elever och huvudmän och göra den mer användarvänlig. I budgetpropositionen föreslog regeringen att 2 000 000 kronor anvisas för 2012 och beräknade att 1 500 000 kronor ska avsättas årligen från och med 2013. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Skälen för regeringens beslut

I ett system med fritt skolval är det nödvändigt att elever och föräldrar ges förutsättningar att kunna göra ett så välgrundat val som möjligt. För att kunna göra detta behövs ett gediget beslutsunderlag. Tydlig och lättillgänglig statistik utgör också en viktig datakälla för rektorer, skolhuvudmän och forskare.

Skolverket är statistikansvarig myndighet för officiell statistik om skolväsendet enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och samlar in en mängd information om barn och elever, lärare, resultat på prov och betyg liksom kostnadsstatistik. I databasen SIRIS – tillgänglig för allmänheten via www.skolverket.se – kan information erhållas nedbrutet på skolnivå. I databasen finns utöver statistisk information även kvalitetsredovisningar, information om statsbidrag samt resultat av Skolinspektionens kvalitetsgranskning och tillsyn och anmälningar. Statistiken publiceras löpande, vilket medför att statistik publiceras vid ett flertal tillfällen under året.

Presentation och jämförelse av olika skolors faktiska resultat

Skolor och skolhuvudmän har till uppgift att löpande följa upp och utvärdera elevernas resultat. Statistik kan vara ett stöd i detta arbete genom att ge en utgångspunkt för diskussion och analys av skolors förutsättningar, processer och resultat.

Av Skolverkets nyligen publicerade rapport Likvärdig utbildning i svensk grundskola? (rapport 374 2012) framgår att skillnaderna i elevers resultat har ökat både mellan skolor och mellan elever. Från en i ett internationellt perspektiv låg nivå har spridningen mellan skolors genomsnittliga resultat, den s.k. mellanskolvariationen, mer än fördubblades sedan slutet av 1990-talet. De internationella PISA-undersökningarna visar på samma utveckling. Även spridningen i resultat mellan elever har ökat. Både betygen och resultaten i läsförståelse enligt PISA visar på en ökad variation.

Det är väl känt att elevers resultat påverkas av socioekonomiska faktorer. Detta har bl.a. motiverat att skolor jämförs med hänsyn tagen till elevernas sammansättning vad gäller exempelvis föräldrars utbildningsnivå och utländsk/svensk bakgrund. Regeringen erfar att de så kallade SALSA-värdena som presenteras i Skolverkets databas SALSA ibland har använts för att legitimera bristfälliga skolresultat. De nationella målen gäller alltid och lika för alla elever. Enligt regeringens mening är det viktigt att jämförelserna baseras på faktiska betygs- och provresultat och görs i förhållande till nationella mål och kunskapskrav. Regeringen anser därför att det är viktigt att undersöka hur verkets databas SALSA i praktiken har uppfattats och använts av bl.a. skolhuvudmän och skolor.

Regeringen anser att den officiella statistiken så som den i dag presenteras inte är tillräcklig för att det ska framgå hur framgångsrika skolor är när det gäller att bidra till att eleverna når målen för utbildningen. Forskning visar att elever som nyligen har anlänt till Sverige har sämre resultat på nationella prov. Det finns därför situationer när det inte anses meningsfullt att jämföra resultat mellan skolor med vitt skilda förutsättningar vad gäller andel elever som nyligen har invandrat till Sverige. Det bör därför även finnas möjlighet att basera resultatjämförelser endast på resultat för sådana elever som är födda i Sverige eller har bott här längre tid än fyra år respektive för elever som har invandrat till Sverige under de senaste fyra åren.

Skolverket bör också utveckla mått på skolors kvalitet som underlättar möjligheten att upptäcka vilka skolor som avviker från riksgenomsnittet – positivt eller negativt – så att bra insatser kan spridas och uppmuntras, och dåliga insatser avbrytas. Det kan ske genom att provresultaten på en skola jämförs med de resultat som eleverna uppnådde i de nationella ämnesproven under tidigare årskurser, så kallad value added. Jämförelser kan på så sätt göras av enskilda skolors bidrag till elevernas kunskapsutveckling mellan två olika provtillfällen.

Mer användarvänlig presentation av statistisk information

Regeringen anser att det ska vara enkelt att få tillgång till information som underlättar möjligheten för bl.a. föräldrar och elever att välja skola. Den information som finns bör därför tillgängliggöras och presenteras på ett mer användarvänligt sätt. Exempelvis bör det vara möjligt att välja ut ett antal kriterier och utifrån dessa göra jämförelser mellan olika skolor.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Louise Beskow

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Riksdagen/utbildningsutskottet
Statens skolinspektion
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Statistiska centralbyrån (SCB)